

inclusiv statul să suporte cheltuielile nejustificate pentru instruire. Astfel, pentru instruirea sa Mihail Baidauz nu a suportat careva cheltuieli, deoarece pregătirea cadrelor militare se efectuează din contul mijloacelor alocate din bugetul de stat în baza comenzii de stat, în dependență de necesitățile Forțelor Armate. Pe parcursul instruirii Mihail Baidauz a fost asigurat gratuit cu alimentație, echipament, bursă, cazare, asigurare medicală, etc.

Ministerul Apărării a indicat că pregătirea cadrelor militare în cadrul instituțiilor de învățământ militar nu se realizează în scopuri personale ale militarului, dar în interesele securității naționale și ale statului. Statul și militarul având obligații reciproce, statul de a asigura instruirea militarului la specialitatea aleasă, iar militarul la rândul său să îndeplinească serviciul militar în decurs de 5 ani după absolvirea instituției militare de învățământ.

Reclamantul consideră, că conform art. 35 alin. (11) al Legii cu privire la statutul militarilor nr. 162- XVI din 22 iulie 2005, la eliberarea din serviciul militar prin contract în cazurile prevăzute la alin.(3) lit. e)-g), i)-k) și m)-o), militarii cu vechimea în serviciul militar mai mică de 5 ani, după absolvirea instituțiilor de învățământ militar sau după încheierea tuturor tipurilor de instruire, indiferent de sursa de finanțare, sunt obligați să recupereze cheltuielile pentru instruire în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar. Conform art. 27 alin. (6) al Legii cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei nr. 1245- XV din 18 iulie 2002, militarii eliberați din serviciul militar care, după încheierea tuturor tipurilor de instruire, au îndeplinit serviciul militar în Forțele Armate mai puțin de 5 ani, achită cheltuielile pentru instruire, independent de sursa de finanțare, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la statutul militarilor.

Astfel, cheltuielile suportate pentru instruirea lui Mihail Baidauz în cadrul Institutului Militar al Forțelor Armate “Alexandru cel Bun” în perioada anilor 2009 – 2013, constituie suma de 205.265 lei. Luând în considerație că Mihail Baidauz a îndeplinit serviciul militar în Armata Națională în perioada 29 iulie 2013 – 24 decembrie 2014, suma care urmează să o achite proporțional termenului serviciului militar constituie 147.106,58 lei.

Ministerul Apărării a solicitat încasarea din contul lui Mihail Baidauz a sumei de 147.106,58 lei în contul recuperării cheltuielilor pentru instruire și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Drochia din 23 martie 2016 s-a refuzat în admiterea cererii de chemare în judecată înaintată de către Ministerul Apărării ca fiind neîntemeiată. În motivarea soluției s-a reținut că după eliberarea lui Mihail Baidauz din Ministerul Apărării, acesta a fost încadrat în serviciul special în altă autoritate publică – Serviciul de Informații și Securitate, finanțată de buget în interesul aceluiași stat, care a achitat instruirea lui în instituția de învățământ militară. Astfel, Mihail Baidauz nu a refuzat de a îndeplini serviciul în interesul securității statului. Prin urmare, cheltuielile suportate de stat pentru instruirea lui sunt justificate, scopul principal al instruirii în cadrul Institutului Militar al Forțelor Armate “Alexandru cel Bun” fiind pregătirea cadrelor pentru asigurarea securității statului, ceea ce exercită Mihail Baidauz, fiind încadrat în Serviciul de Informare și Securitate (f.d. 98, 101 - 104).

La 06 aprilie 2016 Ministerul Apărării a înaintat cerere de apel împotriva hotărârii Judecătorei Drochia din 23 martie 2016, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă acțiunea (f.d. 109, 115 - 118).

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 01 septembrie 2016 s-a admis apelul declarat de către Ministerul Apărării. S-a casat hotărârea Judecătorei Drochia din 23 martie 2016, s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Apărării. S-a încasat de la Mihail Baidauz în beneficiul Ministerului Apărării cheltuielile de instruire în sumă de 147.106,50 lei (f.d. 132 - 135).

Instanța de apel și-a motivat soluția prin prisma prevederilor art. 35 alin. 3), lit. m) și alin. 11 al Legii nr. 162 – XVI din 22 iunie 2005 cu privire la statutul militarilor și art. 27 alin. 6) al Legii nr. 1245 – XV din 17 iunie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei.

La 08 noiembrie 2016 Mihail Baidauz a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 01 septembrie 2016, solicitând casarea acesteia, cu menținerea hotărârii Judecătorei Drochia din 23 martie 2016 (f.d. 144 - 149).

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat, că instanța de apel la examinarea cauzei a interpretat greșit normele dreptului material, fapt datorat inclusiv că Ministerul Apărării a indus instanța de judecată în eroare privind modalitatea de aplicare a unor norme speciale întru susținerea poziției sale.

Pentru a face claritate recurentul a indicat, că Ministerul Apărării solicită recuperarea cheltuielilor suportate din bugetul de stat pentru instruirea sa în scopul evitării irosirii banilor publici pentru instruirea persoanelor, care ulterior refuză să îndeplinească serviciul militar. În speță, nu este cazul de a solicita recuperarea cheltuielilor suportate pentru instruire, ori acesta fiind instruit din banii publici ,îndeplinește în continuare serviciul special în interesul și beneficiul statului.

Recurentul a mai menționat exemple din practica judiciară în cazuri identice când s-a respins acțiunea Ministrului Apărării cu privire la recuperarea cheltuielilor suportate din bugetul de stat pentru instruire.

Conform prevederilor art. 434 alin. (1) CPC recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Bălți a fost pronunțată la 01 septembrie 2016 și a fost expediată părților la data de 19 septembrie 2016 (f.d. 136), fiind recepționată la data de 24 septembrie 2016 (f.d. 138). Recurentul a depus recurs la 08 noiembrie 2016 și se consideră a fi depus în termen.

Examinând materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în cererea de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat urmează a fi respins.

Conform art. 445 alin. (1) lit. a) CPC instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Curtea de Apel Bălți prin decizia din 01 septembrie 2016 a admis apelul declarat de către Ministerul Apărării, a casat hotărârea Judecătorei Drochia din 23 martie 2016, a pronunțat o nouă hotărâre, prin care a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Apărării, a încasat de la Mihail Baidauz în beneficiul Ministerului Apărării cheltuielile de instruire în sumă de 147.106,50 lei.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit constată, că decizia instanței de apel este întemeiată din următoarele motive.

Din materialele cauzei rezultă, că la data de 03 august 2009 între Ministerul Apărării și Mihail Baidauz a fost încheiat contractul de îndeplinire a serviciului militar potrivit căruia Mihail Baidauz și-a asumat următoarele atribuții: să îndeplinească serviciul militar prin contract în Forțele Armate pe un termen de 9 ani, inclusiv perioada instruirii și 5 ani în calcul calendaristic după absolvirea acesteia, în condițiile stabilite de legislația în vigoare cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar; în perioada îndeplinirii serviciului militar prin contract să îndeplinească cinstit și conștiincios obligațiunile de serviciu, prevederile Jurământului și alte regulamente militare, ordinele și dispozițiunile comandanților, iar Ministerul Apărării să-l înscrie pe Mihail Baidauz în tabelul nominal al unității. Asupra militarului se extind obligațiunile, drepturile, înlesnirile și avantajele stabilite pentru militarii prin contract.

În baza contractului Mihail Baidauz a fost admis în cadrul Institutului Militar al Forțelor Armate “Alexandru cel Bun” (actuala Academie Militară). La 27 iunie 2013 Mihail Baidauz a absolvit Institutul Militar, obținând specialitatea militară “transmisiuni, teleradiocomunicații”, confirmat prin diploma de licență nr. 513439508304 (f.d. 4).

Prin ordinul din 19 decembrie 2014 Mihail Baidauz a fost trecut în rezervă conform pct. 140 lit. m) (la inițiativa personală a militarului) al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în forțele armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941 din 17 august 2006.

Ulterior, prin ordinul Centrului comunicații și informatică al Marelui Stat Major nr. 253 din 24 decembrie 2014, Mihail Baidauz a fost exclus din lista nominală a unității și de la toate felurile de asigurare și îndreptat pentru a fi luat la evidență militară în Centrul Militar Soroca.

Conform art. 35 alin. (3) al Legii cu privire la statutul militarilor nr. 162 din 22 iulie 2005, eliberarea militarilor din serviciul militar prin contract se efectuează, la expirarea contractului; la atingerea vârstei-limită de aflare în serviciul militar; la clasarea acestora inapți pentru serviciul militar de către comisia medico-militară; la clasarea acestora apți necombatant pentru serviciul militar de către comisia medico-militară, în cazul când nu pot fi folosiți pentru serviciul militar din cauza lipsei funcțiilor vacante; în legătură cu exmatricularea din instituția de învățământ militar – pentru studenții instituțiilor de învățământ militar; la tănuirea faptelor ce împiedică încadrarea în serviciul militar; la dobândirea cetățeniei altui stat; în urma unor măsuri de organizare – dacă este imposibilă folosirea militarului într-o funcție similară celei deținute în serviciul militar și dacă el nu acceptă să fie transferat într-o funcție inferioară; la transferarea într-o altă structură de stat în care este prevăzut serviciul special; din motive de inaptitudine pentru funcția exercitată; la comiterea delictelor ce discreditează titlul de militar; din motive familiale; din inițiativa personală a militarului; la alegerea în funcții electivă; la condamnarea militarului de către instanța de judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni.

Alin. (11) al aceluiași articol prevede că la eliberarea din serviciul militar prin contract în cazurile prevăzute la alin.(3) lit. e)-g), i)-k) și m)-o), militarii cu vechimea în serviciul militar mai mică de 5 ani, după absolvirea instituțiilor de învățământ militar sau după încheierea tuturor tipurilor de instruire, indiferent de sursa de

finanțare, sunt obligați să recupereze cheltuielile pentru instruire în mărimea calculată prin împărțirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar.

Colegiul reține întemeiată concluzia instanței de apel precum că Ministerul Apărării a suportat cheltuieli pentru instruire prin care se subînțeleg ca cheltuieli calculate în mod proporțional, ce cuprind mijloace bănești achitate personalului (militar și civil) implicat în procesul de instruire, cheltuielile pentru cazare, echipament, alimentație și asigurare medicală, în legătură cu instruirea lui Mihail Baidauz pentru perioada anilor 2009 – 2013 în sumă de 147.106,58 lei (f.d. 7).

Potrivit art. 27 alin. (6) al Legii nr. 1245 din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, militarii eliberați din serviciul militar care, după încheierea tuturor tipurilor de instruire, au îndeplinit serviciul militar în Forțele Armate mai puțin de 5 ani achită cheltuielile pentru instruire, independent de sursa de finanțare, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la statutul militarilor.

Instanța de recurs reține justă concluzia instanței de apel precum că faptul angajării lui Mihail Baidauz în cadrul Serviciului de Informații și Securitate nu exclude compensarea cheltuielilor de instruire suportate de Ministerul Apărării, ori Serviciul de Informare și Securitate nu face parte din Forțele Armate.

Conform art. 9 alin. (1) al Legii nr. 345 din 25 iulie 2003 cu privire la apărarea națională, forțele destinate apărării naționale sunt Forțele Armate compuse din Armata Națională și Trupele de Carabinieri.

Potrivit art. 1, alin. 1 al Legii nr. 753 - XIV din 23 decembrie 1999 „serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova este organul de stat specializat în domeniul asigurării securității de stat”.

Astfel, atribuțiile cu caracter militar al ofițerului din cadrul Serviciul de Informație și Securitate sunt exercitate doar cu titlu complementar.

Punctul 5.1.2 al Strategiei securității naționale, aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 153 din 15 iulie 2011, prevede că forțele armate sunt destinate asigurării securității militare și au următoarele misiuni: apărarea independenței, integrității teritoriale și suveranității Republicii Moldova, participarea la operații internaționale de pacificare, acordarea de sprijin autorităților civile în situații de criză.

Punctul 5.1.3 al aceleiași strategii stipulează că, Serviciul de Informații și Securitate (SIS) este un organ de stat specializat, căruia îi revine competența directă de asigurare a securității de stat a Republicii Moldova.

În conformitate cu pct. 3 al Strategiei de reformare a Serviciului de Informații și Securitate aprobată prin Hotărârea Parlamentului nr. 230 din 10 octombrie 2013, *excluderea Serviciului din componența executivului*, delegarea funcției de coordonare a activității către Președintele Republicii Moldova, instituirea controlului parlamentar asupra activității acestuia, *detașarea din componență a Trupelor de Grăniceri*, excluderea competenței de urmărire penală, precum și *demilitarizarea Serviciului au fost etape de reformare*, modernizare și adaptare a instituției la rigorile statului de drept. În același timp, aceste acțiuni au reușit să asigure echilibrul în exercitarea actului decizional de către instituțiile abilitate.

Colegiul reține, că Serviciul de Informații și Securitate nu este inclus în lista autorităților publice ale executivului, în cadrul căroră este îndeplinit serviciul militar.

Din sensul prevederilor art. 4 alin. (3) al Legii privind statutul ofițerului de informații și securitate nr. 170 din 19 iulie 2007 rezultă, că ofițerul de informații are

un statut special, conferit de prezenta lege. Acțiunea legilor care reglementează statutul funcționarului public se extinde asupra ofițerului de informații doar în partea nereglementată de prezenta lege, iar alin. (4) al aceluiași articol prevede că în raport cu atribuțiile funcționale și cu misiunile încredințate, ofițerul de informații desfășoară și activități cu caracter militar – pregătirea de mobilizare și mobilizarea, asigurarea operațiilor de apărare a țării la declararea stării de asediu sau de război și altele.

Mihail Baidauz a fost instruit în baza comenzii de stat din surse bugetare pentru necesitățile Armatei Naționale. Ca urmare, cheltuielile de instruire pretinse vor fi vărsate la bugetul de stat, în condițiile art. 35 alin. (13) al Legii cu privire la statutul militarilor nr. 162 din 22 iulie 2005, mijloacele financiare, restituite conform prevederilor alin.(11) și (12), se varsă la bugetul de stat, precum și vor crea condiții de finanțare pentru alt specialist în domeniu militar.

Conform legilor bugetului anuale, Serviciul de Informație și Securitate și Ministerul Apărării au bugete diferite, iar ultimul la capitolul de cheltuieli conține denumirea “Învățământ public și serviciile de educație. Învățământ superior”. Respectiv, sursele financiare bugetare pentru instruirea militarilor sunt alocate expres și în mod individual Ministerului Apărării, fără a indica că acesta poate fi utilizat și pentru instruirea personalului necesar Serviciului de Informație și Securitate.

Potrivit contractului de îndeplinire a serviciului militar din 03 august 2009 Mihail Baidauz și-a asumat obligația să îndeplinească serviciul militar prin contract timp de 9 ani în Forțele Armate ale Republicii Moldova și nu în alte structuri ale statului. Pregătirea profesională a recurentului a avut loc expres pentru Forțele Armate, specialitatea transmisiunii teleradiocomunicații neregăsindu-se în statele de personal ale altor autorități publice.

Legea prevede cazul de compensare a cheltuitelor de instruire în cazul eliberării militarului Mihail Baidauz din serviciul militar prin contract din propria inițiativă, fapt constatat în speță.

În cazul transferului militarului în altă structură în care este prevăzut serviciul special conform art. 35 alin. (3) lit. i) și alin. (11) al Legii cu privire la statutul militarilor, persoanele cu o vechime în serviciul militar mai mică de 5 ani urmează să achite cheltuielile pentru instruire. În cazul lui Mihail Baidauz, acesta a fost eliberat din serviciul militar prin contract la inițiativă personală a acestuia, iar la eliberare, Mihail Baidauz a fost informat și urma să cunoască despre consecințele legale negative care urmează să se răsfrângă în privința acestuia.

În acest context, se menționează că legiuitorul a stabilit condiții exprese și imperative, în care foștii militari pot fi urmăriți pentru rambursarea surselor financiare alocate Forțelor Armate pentru instruirea personalului necesar acestora.

Argumentul recurentului referitor la faptul că cheltuielile recuperate pentru instruirea personalelor urmează a fi vărsate la bugetul de stat și nu în contul Ministerului Apărării, nu poate fi reținut de instanța de recurs, ori acestea urmează a fi vărsate la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Apărării.

Colegiul conchide că conform prevederilor art. 118 alin. (1) CPC fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale, iar reclamantul a dovedit prin probe concludente temeinicia pretențiilor sale față de Mihail Baidauz. La acest capitol s-a stabilit și practica judiciară. Conform avizului consultativ al Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 4ac-8/15 din 15 iunie 2015 cazurile restituirii cheltuielilor suportate de către angajator în

legătură cu instruirea colaboratorului sunt fixate chiar prin însăși conținutul normei legale, care indică drept temei de rambursare a cheltuielilor, ca condiție, astfel ca raportul de serviciu să înceteze din motive imputabile include încetarea raporturilor de serviciu. Faptul că în cauza similară *Ministerul Apărării împotriva lui Ruslan Platon* instanțele au procedat diferit de practica stabilită, nu constituie temei de respingere a acțiunii Ministerului Apărării.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit reiterează că, conform Convenției europene a drepturilor omului, în materia administrării probelor, elementul determinat al examenului efectuat de către instanța europeană este maniera în care probele sunt prezentate în fața judecătorului național (*CEDO, hot. Barbera, Messegue și Jabardo, § 68*).

În astfel de circumstanțe, nu pot fi reținute criticile formulate în recurs cu privire la ilegalitatea deciziei instanței de apel, deoarece sunt nejustificate și se combat prin constatările relatate, mai mult că decizia atacată a fost adoptată cu respectarea și aplicarea corectă a legislației procedurale și materiale.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit ajunge la concluzia de a respinge recursul ca neîntemeiat și de a menține decizia instanței de apel.

În temeiul celor expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. a) CPC Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E:

Se respinge recursul declarat de Mihail Baidauz.

Se menține decizia Curții de Apel Bălți din 01 septembrie 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Ministerul Apărării împotriva lui Mihail Baidauz privind recuperarea cheltuielilor suportate pentru instruire.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Iulia Sîrcu

judecători

Sveatoslav Moldovan

Mariana Pitic

Ion Druță

Maria Ghervas